

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

5 maart 2024

Kenmerk

Z/24/066427 / D/24/133313

Portefeuillehouder

Walther Kok

Portefeuille

Wmo, ouderenzorg, welzijn, Wulverhorst

Opsteller

Pijpker, Roald

Onderwerp

Ontwikkelingen Integraal Zorgakkoord (IZA) en regioplan Midden Nederland.

Kennisnemen van

Kennis nemen van ontwikkelingen Integraal Zorgakkoord (IZA) en regioplan Midden Nederland (D/24/133312).

Inleiding

We staan in Nederland voor de grote uitdaging om zorg en ondersteuning goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Ook in onze regio merken we dat de zorgvraag en de kosten toenemen door onder ander vergrijzing en corona. Het moet dus anders: normaler, dichterbij huis etc. Met zorgverzekeraars, partners in de zorg en het sociaal domein werken gemeenten aan de uitvoering van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dat doet de Ronde Venen in de rol van mandaatgemeente IZA samen met de partners in onze regio Utrecht West. Hierbij wordt stevig ingezet op passende zorg, regionale samenwerking, versterking van organisatie eerstelijnszorg, samenwerking sociaal domein, huisartsenzorg en ggz en gezond leven en preventie. Daarvoor kunnen we financiering aanvragen bij het Rijk. Omdat we het plan samen hebben opgesteld is er draagvlak om de nodige verandering in gang te zetten. Zo houden we de zorg op langere termijn betaalbaar en toegankelijk. De kaders voor deze beweging zijn beschreven in het Regioplan Midden Nederland (D/24/132149).

Binnen het regioplan ligt er veel nadruk op voorkomen waar mogelijk en wordt gefocust op welbevinden en gerichte preventie. Hier ligt de connectie met het Gezond Leven en Actief Leven Akkoord (GALA). Waar het IZA zich breed richt op de transformatie van zorg, richt het GALA zich primair op de lokale situatie in de gemeente. Het GALA heeft als doel een gezonde samenleving. Het kan daardoor als fundament gezien worden voor de ontwikkelingen vanuit het IZA. Het GALA en het IZA overlappen waar het gaat om het opzetten van ketenaanpakken. En in zowel het GALA als het IZA is positieve gezondheid een leidend concept.

Relatie IZA met de uitvoeringsagenda van het Sociaal Akkoord Oudewater (2023-2027)

De uitgangspunten van het regioplan voor de subregio Utrecht West sluiten inhoudelijk goed aan op de bouwstenen van het Sociaal Akkoord (2023-2027) van Oudewater. Met name door de kwaliteit van leven en het welbevinden van inwoners (positieve gezondheid) centraal te stellen. Dit kan alleen wanneer inwoners, maatschappelijke organisaties, netwerken, zorgorganisaties, vrijwilligers, ondernemers en gemeente met elkaar samenwerken. Met het Sociaal Akkoord in Oudewater is deze randvoorwaardelijke samenwerking al geborgd. De uitvoeringsagenda van het Sociaal Akkoord draagt daarom direct bij aan het realiseren van de IZA-transformaties en vice versa. Subregionaal werken aan IZA draagt bij aan de doelstellingen van het Sociaal Akkoord.

Kernboodschap

Het regioplan gaat over duurzame en toegankelijke passende ondersteuning en zorg. Het stelt de kwaliteit van leven en het functioneren van mensen voorop en gaat daarmee zowel over preventie als over tijdige zorg en ondersteuning. Het sociaal domein speelt samen met de eerstelijns, welzijn en informele ondersteuning en zorg een belangrijke rol.

Uit het regioplan en op basis van landelijke afspraken zijn we de afgelopen maanden met vijf belangrijke thema's aan de slag gegaan: Sterk sociaal domein en eerstelijns; Gezond ouder worden; Mentale weerbaarheid en gezondheid; Passende Medisch Specialistische Zorg en Acute zorg. Zo'n 50 mensen uit eerste lijn (huisartsen, paramedici), geestelijke gezondheidszorg, ouderenzorg, gehandicaptenzorg, welzijn, sociale teams, vrijwilligersorganisaties en gemeenten hebben in onze regio meegeholpen om dit regioplan vorm te geven.

In het plan worden acht essentiële transformaties geïdentificeerd om de vanuit IZA aangejaagde beweging te laten slagen. Deze transformaties zijn gebaseerd op de prioriteiten voor de vijf belangrijke IZA opgaven (Sterk sociaal domein en eerstelijns; Gezond ouder worden; Mentale weerbaarheid en gezondheid; Passende Medisch Specialistische Zorg en Acute zorg) en de prioriteiten per subregio, waaronder Utrecht West.

Het gaat om de volgende acht transformaties:

- Zelf waar kan
 - Zelfredzaamheid
 - Gemeenschapskracht
- Voorkomen waar mogelijk
 - Focus op welbevinden (positieve gezondheid) en bewustwording
 - Gerichte preventie
- Hulp waar nodig
 - Netwerkorganisatie waarin formele en informele (zorg)partijen samenwerken
 - Passende ondersteuning en zorg dichtbij in de wijk beschikbaar
- Passende zorg waar noodzakelijk
 - Inzicht en beschikbaarheid juiste capaciteit
 - Passende zorg implementeren

Verder geeft het plan aandacht aan de fundamentele en randvoorwaardelijke opgaven: arbeidsmarkt; digitalisering en gegevensuitwisseling en het digitaal vaardig maken/ het versterken van de digitale vaardigheden van inwoners.

In lijn met de Uitvoeringsagenda van het Sociaal Akkoord staan de volgende prioriteiten centraal:

Sterk sociaal domein & eerstelijns;

1. Start vanuit een leefwereld en focus op welbevinden (positieve gezondheid):

Realiseren door focus op welbevinden actief onder de aandacht te brengen en te investeren in een gezondheid leefomgeving. De focus ligt op betere samenwerking tussen verschillende disciplines en in de regio/wijk. Best practices, krachten en kwetsbaarheden van wijken worden in kaart gebracht en medewerkers worden geschoold om wijkinitiatieven te stutten. Utrecht West zet o.a. in op:

- Verkleinen van gezondheidsverschillen door kwetsbare groepen te identificeren
- Bredere inzet ketenaanpakken (bijv. 'Kansrijke Start')

2. Sterke regionale samenwerking en organisatie:

Een sterke basis begint in de wijk. Er wordt ingezet op wijksamenwerkingsverbanden waarin welzijn een prominente rol speelt. Ondersteuning is laagdrempelig beschikbaar en wordt zo veel als mogelijk informeel georganiseerd. Utrecht West zet o.a. in op:

- Eén wijksamenwerkingsverband voor iedere wijk
- Integraal en generalistisch organiseren van netwerksamenwerkingen voor alle inwoners

Gezond ouder worden

1. Preventie en verbeteren zelfredzaamheid:

Inwoners voorbereiden op ouder worden waardoor ze langer en veiliger thuis kunnen blijven wonen en zelf de regie en verantwoordelijkheid nemen voor hun gezondheid en welbevinden. Als men dat niet kan, is er laagdrempelige ondersteuning vanuit de wijk en het persoonlijke netwerk. Utrecht West zet in op:

- Programma focus op welbevinden en reablement (deels lokaal, deelsbovenregionaal)
- Training in herstelbenadering voor professionele hulpverleners
- Community building en bestaande inwonersinitiatieven stimuleren

2. Versterken van domeinoverstijgende samenwerking:

In iedere wijk is een netwerksamenwerking aanwezig die inwoners faciliteert bij het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Organisaties werken samen om passende vormen van ondersteuning en zorg dichtbijouderen te kunnen organiseren. Utrecht West zet in op:

- Ontwikkeling passende netwerkaanpak per wijk
- Over wijken heen samenwerking voor toegankelijke en passende vormen van specifieke zorg
- Het dichten van de kloof tussen ziekenhuis en eerstelijns

Mentale weerbaarheid en gezondheid

1. Versterken mentale weerbaarheid en zelfredzaamheid:

Voor iedere inwoner met mentale kwetsbaarheden is laagdrempelige hulp en ondersteuning beschikbaar. Wanneer mogelijk komt deze ondersteuning vanuit de maatschappij en nulde lijn. Professionele ondersteuning komt in beeld wanneer dat echt nodig is. Utrecht West zet zich o.a. in op:

- In beeld brengen ondersteuningsvragen specifieke doelgroepen middels 'klantreizen'
- Toegankelijk maken van informatie (bijv. informatieavonden)
- In wijken/wijkcentra/scholen hulpbronnen of laagdrempelige ondersteuning bieden of eenvoudig toegang bieden tot (verwijs) informatie

Financiën

Het (sub)regioplan geeft de kaders voor de projecten/trajecten/samenwerkingsverbanden die in aanmerking komen voor bekostiging. De uitvoering van het regioplan en het daaronder hangende subregioplan Utrecht West wordt bekostigd uit de Spuk IZA en het Transitiebudget IZA.

- **Spuk IZA** is een jaarlijkse uitkering (vanaf 2023 tot en met 2026) van ruim €1,2 miljoen aan mandaathouder (de Ronde Venen). Besluitvorming over de verdeling van het Spuk budget IZA vindt plaats binnen de hiervoor in West ingeregelde IZA governance. Gemandateerd wethouder Maarten van der Greft is eindverantwoordelijk.
- Het **Transitiebudget IZA** omvat voor de periode 2023 tot en met 2026 2,8 miljard, waarvan 1,4 miljard vrij in te vullen. Ook vanuit Utrecht West kunnen projecten/trajecten/samenwerkingsverbanden worden aangemeld die in aanmerking komen voor ondersteuning vanuit de transformatiemiddelen. De aanvragen voor dit budget worden besproken op de Netwerktafel van de U16. Gemandateerd wethouder Maarten van der Greft zit hier aan tafel. Zilveren Kruis beslist uiteindelijk over toekenning van de transitiebudgetten.

Het regioplan Midden Nederland geeft de kaders voor oplossingen waardoor zorg en ondersteuning ook in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar gehouden moet worden. Het ondersteunt de beweging die hiervoor nodig is. Nu breekt de fase aan waarin we de werkagenda gaan uitvoeren. Voor de periode tot en met 2026 zijn hiervoor incidentele middelen beschikbaar gesteld. Het is echter de verwachting dat er als gevolg van de in gang gezette beweging een grote verschuiving zal plaatsvinden in de zorg en ondersteuning van inwoners van de Zvw en Wlz naar de Wmo. Deze verschuiving zorgt voor hogere kosten vanuit het sociaal domein binnen de gemeenten. Het is nog niet duidelijk hoe deze belangrijke en noodzakelijke beweging na 2026 structureel gefinancierd wordt. Deze onduidelijkheid vormt een risico voor de gemeenten en uitvoeringsorganisaties en kan leiden tot terughoudendheid voor de duurzame inrichting van deze beweging binnen de Wmo. Gemeente Zeist heeft hiervoor op 1 december jl via een motie aandacht gevraagd op de ALV van de VNG. Halverwege 2024 is er een IZA *midterm* review waarbij bij het uitblijven van helderheid over structurele financiering de gemeenten (VNG) hun inzet en commitment kunnen heroverwegen.

Vervolg

In de afgelopen maanden is er op basis van het in juni 2023 opgeleverde regiobeeld Utrecht hard gewerkt aan het regioplan Midden Nederland en de daaronder hangende deelplannen. Dit heeft geresulteerd in het voorliggende regioplan, dat conform de binnen IZA gemaakte afspraken in december 2023 wordt opgeleverd. Vanaf 2024 wordt gestart met de werk,- en uitvoeringsagenda die loopt tot en met 2026.

Bijlagen

D/24/133312 - Regioplan Midden Nederland
